

بنام خدا

شیوه‌نامه‌ی اجرایی دوره‌های دکتری (Ph.D) دانشگاه شهید چمران

مقدمه:

به منظور تعیین ضوابط اجرایی دوره‌های دکتری (Ph.D) دانشگاه شهید چمران، شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه با توجه به آیین‌نامه‌های موجود دوره‌های دکتری (آیین‌نامه‌ی مصوب مورخ 89/8/8 شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی که شامل دانشجویان ورودی 1390 و پس از آن و آیین‌نامه‌ی مصوب مورخ 84/1/27 شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت و نامه‌ی مورخ 84/2/25 که شامل دانشجویان ورودی 89-84 می‌گردد) شیوه‌نامه‌ی اجرایی دوره‌های Ph.D را به شرح زیر تصویب نمود.

الف: ضوابط کلی دوره

ماده 1: تحصیل در دوره روزانه‌ی دکتری (Ph.D) دانشگاه شهید چمران اهواز تمام وقت بوده و پذیرفته‌شدگان موظف خواهند بود که طبق برنامه‌ی آموزشی ارائه شده از طرف گروه آموزشی، در گروه حضور فعال داشته باشند.

ماده 2: دانشجویانی که توسط سازمان سنجش به صورت نیمه متمرکز گزینش و معرفی شده‌اند، در صورتی که هنگام ثبت نام حد نصاب آزمون‌های زبان انگلیسی (حداقل نصاب قابل قبول آزمون‌های MSRT(MCHE), TOEFL, TOEFL, IBT, JELTS, TOLIMO و آزمون‌های زبان عمومی دانشگاه‌های جامع کشور به ترتیب 50, 460, 60, 5/5 و 460 می‌باشد) را ارائه ننمایند، لازم است حداکثر تا پایان نیمسال دوم نسبت به ارائه مدرک فوق اقدام نمایند، در غیر این صورت مجوز شرکت در آزمون جامع و دفاع از موضوع رساله‌ی ایشان صادر نخواهد گردید.

ماده 3: گروه‌های مجری می‌توانند به دو شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی و پژوهش محور دانشجویان بپذیرند. گروه‌ها می‌توانند در صورت اخذ مجوز لازم از شورای گسترش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به ازاء هر 5 دانشجوی دکتری آموزشی - پژوهشی، یک دانشجوی دکتری به شیوه‌ی پژوهش‌محور جذب نمایند.

ماده 4: طول دوره‌های فوق در هر دو شیوه حداقل 7 و حداکثر 9 نیمسال خواهد بود و در صورت لزوم با درخواست دانشجوی، تأیید استاد راهنما، شوراهای گروه، دانشکده و تحصیلات تکمیلی دانشگاه تا 10 نیمسال و در صورت نیاز با درخواست دانشجوی، تأیید استاد راهنما، شوراهای گروه و دانشکده و کمیسیون موارد خاص

دانشگاه تا 11 نیمسال قابل تمدید خواهد بود، که نیمسال 11 به تشخیص کمیسیون موارد خاص به شرط پرداخت شهریه قابل تمدید می‌باشد.

ماده 5: لازم است، دانشجو حداکثر تا پایان نیمسال اول نسبت به انتخاب استاد راهنمای خود اقدام نموده و مراتب جهت طرح و تصویب در گروه و دانشکده به اطلاع مدیر گروه رسانده شود. تعیین استاد راهنما با درخواست دانشجو و موافقت عضو هیأت علمی و تأیید گروه صورت گرفته و راهنمایی دانشجو از ابتدا به عهده وی خواهد بود.

ب: ضوابط مرحله‌ی آموزشی

ماده 6: مجموع واحدهای دوره‌ی دکتری 36 واحد است که در شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی 16 واحد آن واحدهای درسی و 20 واحد آن مربوط به رساله است و در شیوه‌ی پژوهش محور نیز 6 واحد آن، واحدهای درسی مرتبط با موضوع رساله و 30 واحد آن نیز مربوط به رساله است.

ماده 7: در شرایط خاص و در صورت نیاز، به تشخیص استاد راهنما و تأیید گروه، دانشجو موظف به گذراندن حداکثر 6 واحد جبرانی از دروس کارشناسی‌ارشد نیز خواهد بود که نمره این‌گونه دروس در معدل دانشجو تأثیرگذار نخواهد بود.

ماده 8: واحدهای درسی با نظر شوراهای گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده و بر اساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب خواهند گردید.

ماده 9: حداقل نمره قبولی هر درس 14 از 20 و معدل قابل قبول در مجموع دروس مرحله‌ی آموزشی (16 واحد شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی یا 6 واحد شیوه‌ی پژوهش محور)، 16 از 20 است و در صورتی که کمتر از 16 باشد، دانشجو مجاز خواهد بود جهت جبران معدل، حداکثر در یک نیمسال با نظر استاد راهنما و تأیید شوراهای گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده درس یا دروسی از دروس مصوب دوره را بگذراند.

ماده 10: مدرسین دروس این دوره‌ها باید حداقل سه سال از تاریخ اخذ مدرک دکترای آن‌ها گذشته باشد و نیز حداقل سه سال سابقه‌ی تدریس در دوره‌های کارشناسی‌ارشد را داشته باشند.

ماده 11: پس از اتمام دوره‌ی آموزشی (به تأیید معاون آموزشی دانشکده) و قبولی در آزمون‌های معتبر زبان انگلیسی، دانشجو موظف به شرکت در آزمون جامع خواهد بود که قبولی در این آزمون لازمه صدور مجوز دفاع از موضوع رساله خواهد بود. این ارزیابی جامع طی مراحل زیر انجام خواهد شد:

الف) درخواست کتبی دانشجو و موافقت استاد راهنما به مدیر گروه ارائه می‌گردد.

ب) موضوع در جلسه‌ی گروه طرح، و 5 نفر متخصص مرتبط (3 نفر از داخل و 2 نفر از خارج از موسسه) که حداقل سه سال از تاریخ اخذ مدرک دکترای آن‌ها گذشته باشد، به معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده پیشنهاد می‌گردند.

ج) موضوع در جلسه‌ی تحصیلات تکمیلی دانشکده طرح و 3 نفر از منتخبین گروه که لازم است حداقل یک نفر از آن‌ها از خارج از موسسه باشند، تأیید می‌شوند.

د) تاریخ دقیق برگزاری آزمون جامع توسط معاون پژوهشی - تحصیلات تکمیلی دانشکده با هماهنگی مدیر گروه مربوطه و استاد راهنما تعیین و به اطلاع داوطلب یا داوطلبین رسانده می‌شود.

ه) سوالات ممتحنین (3 نفر منتخب دانشکده و استاد راهنما) توسط مدیر گروه جمع‌آوری می‌گردند.

تبصره: لازم است سوال‌ها از سه درس الزامی دروس دوره و متناسب با ارزش آن دروس طرح گردند.

و) آزمون جامع با حضور ممتحنین (حداقل دو نفر از ممتحنین، در مرحله‌ی کتبی و سه نفر از ممتحنین در مرحله‌ی شفاهی)، مدیر گروه یا نماینده‌ی وی و ناظر تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسمی خواهد بود و مسئولیت اجرایی آزمون نیز بر عهده مدیر گروه یا نماینده‌ی وی خواهد بود.

ز) در صورتی که دانشجو در مجموع دروس آزمون کتبی (با ضریب 70%) و شفاهی (با ضریب 30%)، که حداکثر به فاصله‌ی یک هفته برگزار می‌شوند، حداقل نمره 16 از 20 را کسب نماید، موفق به قبولی در آزمون خواهد شد.

ماده 12: چنانچه دانشجو موفق به کسب حد نصاب لازم در اولین آزمون جامع نگردد، تنها مجاز به شرکت در آزمون جامع بعدی بوده و در صورت عدم کسب حد نصاب لازم از ادامه تحصیل وی جلوگیری می‌شود.

ج: ضوابط مرحله‌ی پژوهشی

ماده 13: در هر دو شیوه‌ی پژوهش محور و آموزشی-پژوهشی، دانشجو موظف است تا پایان نیمسال اول، موضوع رساله خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین و مراحل تصویب آن را طی نماید. لازم است در شیوه‌ی پژوهش محور تا پایان نیمسال دوم و در شیوه‌ی آموزشی-پژوهشی تا پایان نیمسال سوم پایان‌نامه در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه مصوب گردد.

ماده 14: استاد راهنما در شیوه آموزشی-پژوهشی باید حداقل سه سال از تاریخ اخذ مدرک دکترایش گذشته باشد و استاد راهنمای اول حداقل دو پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد بوده باشد. در شیوه‌ی پژوهش‌محور نیز باید حداقل استادیار بوده و دو طرح پژوهشی که حداقل یکی از آن‌ها تقاضا محور باشد را اجر یا در حال اجرا باشد.

تبصره 1: در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما، مسئولیت راهنمایی رساله‌ی دانشجوی را دو استاد راهنما (مشروط بر آن که استاد راهنمای اول حداقل 60 درصد مسئولیت هدایت رساله را بر عهده داشته باشد) به طور مشترک عهده دار می‌شوند.

تبصره 2: در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنما می‌توان یک یا دو استاد مشاور که مدرک دکتری داشته باشند را برای هدایت دانشجوی تعیین کرد.

تبصره 3: در شرایط خاص و به تشخیص شورای موسسه می‌توان استاد راهنما و مشاور را از متخصصان واجد شرایط خارج از موسسه نیز انتخاب نمود.

ماده 15: طرح پیشنهادی رساله در شیوه آموزشی-پژوهشی از پایان نیمسال سوم و در شیوه پژوهش محور از پایان نیمسال دوم و پس از تصویب نهایی در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل اجرا خواهد بود.

ماده 16: مراحل طرح موضوع رساله در شورای گروه به شرح زیر خواهد بود:

الف) طرح اولیه‌ی موضوع در شورا و انتخاب 3 داور مرتبط با موضوع از داخل یا خارج از موسسه.

ب) ارسال طرح پیشنهادی برای داوران انتخاب شده و برگزاری جلسه‌ی دفاع از رساله در حضور اعضای (سه داور منتخب، اساتید راهنما و مشاور) و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه با مسئولیت اجرایی مدیر گروه یا نماینده‌ی وی.

ج) در صورت موافقت حداقل دو نفر از داوران با کلیات موضوع پیشنهادی رساله، اصلاحات مد نظر داوران صورت جلسه و به استاد راهنما ابلاغ می‌گردد.

ه) در صورت اعمال اصلاحات مد نظر داوران، موضوع پیشنهادی به معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام می‌گردد.

ج) موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و سپس دانشگاه مطرح و در صورت رعایت ضوابط و مقررات مربوطه و تأیید آن توسط شوراهای مذکور، رسمیت یافته و قابل اجرا خواهد بود.

ماده 17: دفاع از رساله، به درخواست دانشجو و تأیید استاد راهنما مبنی بر تکمیل مراحل پژوهشی و نگارشی پایان‌نامه و ارائه مستندات مربوطه (1- ارائه پذیرش یا چاپ حداقل یک مقاله مستخرج از پایان‌نامه، در شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی یا دو مقاله‌ی مستخرج از پایان‌نامه در شیوه‌ی پژوهش محور که لازم است اعتبار مجله مورد تأیید وزارتین علوم و بهداشت و یا حوزه بوده و در لیست مجلات بی اعتبار وزارت و دانشگاه نیز نباشد. 2- پایان‌نامه‌ی تایپ شده 3- تأیید کتبی اساتید راهنما و مشاور مبنی بر اجرای کامل رساله و قابل دفاع بودن آن 4- تأیید دستگاه اجرایی سفارش دهنده طرح در شیوه‌ی پژوهش محور) و طی مراحل زیر انجام خواهد شد:

الف) طرح موضوع در جلسه‌ی گروه، تأیید مستندات لازم و انتخاب تعدادی از متخصصین مرتبط با درجه‌ی استادیاری و بالاتر و داشتن حداقل سه سال سابقه در مقطع استادیاری از داخل و خارج از موسسه جهت داوری.

ب) طرح موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و انتخاب 4 نفر از متخصصین معرفی شده توسط گروه که لازم است حداقل یک نفر از ایشان دانشیار و یک تن نیز از خارج از موسسه باشند.

ج) برگزاری دفاع در حضور اساتید راهنما و مشاور، داوران، ناظر تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با مسئولیت اجرایی مدیر گروه یا نماینده‌ی وی.

تبصره: جلسه‌ی دفاع با حضور حداقل یکی از اساتید راهنما، سه نفر از داوران، نماینده‌ی دستگاه سفارش دهنده طرح (در شیوه پژوهش محور)، ناظر تحصیلات تکمیلی دانشگاه و مدیر گروه یا نماینده‌ی وی رسمیت می‌یابد.

د) ارزیابی رساله بر اساس کیفیت علمی پژوهشی، میزان نوآوری، چگونگی دفاع، نحوه نگارش و غیره براساس فرم پیوست صورت می‌پذیرد و به صورت قبول (درجه‌های عالی= 20-18، بسیار خوب= 17/99-16 و خوب= 15/99-15) و غیر قابل قبول ارزیابی و صورت جلسه می‌گردد.

ه) در صورتی که رساله غیر قابل قبول ارزیابی گردد، دانشجو موظف است ظرف حداکثر 6 ماه، به شرط آن که سنوات ایشان از مدت مجاز تجاوز ننماید، به دفاع مجدد از رساله بپردازد.

و) در صورت غیر قابل قبول ارزیابی شدن رساله در دفاع مجدد، دانشجو از تحصیل در آن رشته محروم می‌گردد.

ماده 18: نحوه نگارش و صحافی پایان‌نامه‌ها باید مطابق ضمیمه پیوست باشد و در صورتی که پایان‌نامه مطابق ضمیمه فوق تنظیم نشده باشد، لازم است اصلاح گردد.

ماده 19: دانشجوی پس از گذراندن موفق مراحل آموزشی و پژوهشی و کسب درجه‌ی قبول از رساله، دانش-آموخته دوره دکتری (Ph.D) شناخته می‌شود و لازم است ظرف حداکثر سه ماه نسبت به اصلاح موارد درج شده در صورت جلسه‌ی دفاع و انجام مراحل تسویه حساب اقدام نماید و در صورت تخلف موضوع جهت تصمیم‌گیری به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارجاع می‌شود.

ماده 20: در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری (Ph.D)

الف) میانگین کل نمرات مرحله‌ی آموزشی (با رعایت تبصره) کمتر از 16 شود.

ب) صلاحیت علمی دانشجو پس از دو بار آزمون جامع احراز نشود.

ج) رساله دانشجو (با رعایت بند "و") غیر قابل قبول ارزیابی شود.

د) مدت مجاز تحصیل دانشجو (حداکثر 11 نیمسال) به پایان برسد.

تبصره: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه تحصیل در دوره‌ی دکتری (Ph.D)، طبق ضوابط دانشگاه، به درخواست دانشجو و به شرط تسویه حساب، گواهی کارنامه‌ی تحصیلی دانشجو صادر می‌گردد.

این شیوه‌نامه در 20 ماده و 6 تبصره در جلسه‌های مورخ 1392/2/15، 1392/2/22 و 1392/2/29 به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران رسید و از مهر ماه 1392 برای کلیه دانشجویان دکتری (Ph.D) دانشگاه لازم‌الاجرا خواهد بود.